

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Viite: Opetus- ja kulttuuriministeriön lausuntopyyntö 24.1.2018/OKM/41/010/2017

Tampereen yliopiston lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle lukiolaiksi ja laiksi ylioppilastutkinnon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

Lausuntopyyntö koskee lukiolain ja ylioppilastutkintolain muuttamista, joka liittyy pääministeri Juha Sipilän hallituksen toimintasuunnitelmaan mukaiseen lukiokoulutuksen uudistamiseen. Ehdotetuilla lakiuudistuksilla tavoitellaan lukiokoulutuksen rakenteellista uudistamista.

Luonnoksen tausta-aineisto ja perustelut kuvastivat sitä, että lukiokoulutuksen ajankohtaisiin ongelmiin ja haasteisiin on perehdytty huolella. Valmisteluaineistosta kävi myös ilmi todellinen tarve saada ajankohtaisiin kysymyksiin vastauksia ja parannusta.

Tampereen yliopisto pitää suunniteltuja muutoksia pääosin hyvinä.

Koulutuksen tarkoituksen osalta esityksessä korostetaan vahvistettavaa yhteyttä korkeakoulutukseen ja työelämään. Perusteluissa tulee selkeästi ilmi myös tarve vahvistaa kansainvälistä osaamista. Lakitekstin pykälässä 2 sitä ei kuitenkaan mainita. Kansainvälinen osaaminen edellyttää kuitenkin osaltaan sitä, että opiskelija osaa asemoida itsensä globaaliin kontekstiin tulevaisuudessa ja ymmärtää kulttuurisen erilaisuuden rikkauden ja kasvaa sen edellyttämään suvaitsevaisuuteen.

Korkeakoulujen kasvava rooli nuoren lukiokoulutuksen osalta asettaa monenlaisia mahdollisuuksia sekä lukiokoulutukselle että korkeakouluille. Lukiokoulutuksen järjestäjille asetettavia yhteistyövelvoitteita lukioiden ja korkeakoulujen välisen yhteistyön osalta pidetään periaatteessa kannatettavina ja niiden arvioidaan edistävän osaltaan yliopistojen valintojen kehittämiseksi asetettuja tavoitteita. Tampereen yliopisto pitää kuitenkin tärkeänä, että yhteistyövelvoitteiden lisääntyessä huolehditaan sekä lukioiden että korkeakoulujen resurssien riittävydestä. Korkeakouluihin kohdistuvat taloudelliset vaikutukset tulisi arvioida ja huomioida valmistelussa paremmin.

Opetuksen mitoituksen perusteen muuttaminen opintopisteeksi ei sinällään aiheuta ongelmaa. Kontaktiopetuksen määrä on kuitenkin lukioikäisten opiskelijoiden kohdalla tärkeää. Huolimatta kahdenlaisesta tunnin käsitteestä, lakiluonnoksessa ei ilmeisesti ole tarkoitus muuttaa opetuksen määrää/kurssi 1710 minuutista muuksi. Opintopistekäsitteellä selkiytyy edelleen toisen asteen yhteistyö samoin kuin opintojen mitoitus korkea-asteenkin suuntaan.

Opintokokonaisuuksien mitoittaminen valtakunnallisten kurssien ja koulukohtaisten kokonaisuuksien osalta on tarkoituksenmukaista pitää parillisissa opintopistemäärissä.

Uskonnon osalta toivotaan monelta taholta voitavan opettaa eri uskontoja mahdollisimman paljon yhdessä, koska todellista yhteistä ainesta on paljon.

Opinto-ohjauksen laajentaminen, erityisopetuksen ja opiskelijahuollon vahvistaminen sekä kodin ja koulun yhteinen rooli opiskelevan nuoren tukena ovat vastaus siihen tarpeeseen, joka tällä hetkellä on lukiolaisten osalta nähtävissä jaksamisen puutteena ja oppimisen tuen suurena tarpeena. Perusteluissa esitetyt resurssilaskelmat on tehtävä realistisesti.

Opetussuunnitelman uudistaminen tulee varsin pian. Lukioissa on juuri saatu kierros kahden opetussuunnitelman (LOPS 2016) mukaisesti läpi ja pian uusi työ olisi edessä. Samaan aikaan työstetään digitaalista ylioppilaskoetta ja siihen liittyen arviointia laajemminkin. Aikataulu on tiukka ja opettajien jaksaminen rajoilla.

Laki ylioppilastutkinnon järjestämisestä sisältää suurimman muutoksen siltä osin, kun se antaa vapauden uusien hylättyjä ja hyväksytyjä suorituksia. Koulujen konkreettiset tilat ja varusteet toimivat rajana ja uusimiskertojen lisääminen merkitsee tutkinnon järjestämiselle lisäkustannuksia. Esityksen mukaan uusimiskertoja on välttämätöntä lisätä, sillä opetus- ja kulttuuriministeriö ja korkeakoulut ovat sopineet, että vuoteen 2020 mennessä todistusvalinnasta tulee pääasiallinen väylä korkeakoulutukseen. Antaako rajaukseton uusimisoikeus väärän signaalin korkeakoulujen valintaväylistä, kun todistusvalinnan lisäksi jatkossakin on tarjolla myös muita väyliä?

Lausunnon keskeinen sisältö

Lukiokoulutuksen järjestäjille asetettavia yhteistyövelvoitteita lukioiden ja korkeakoulujen välisen yhteistyön osalta pidetään periaatteessa kannatettavina ja niiden arvioidaan edistävän osaltaan yliopistojen valintojen kehittämiseksi asetettuja tavoitteita. Kustannusvaikutukset on kuitenkin selvitettävä sekä lukioiden että korkeakoulujen osalta.

Opetuksen mitoituksen muuttaminen opintopisteiksi selkeyttäisi sekä toisen asteen sisäistä että korkeakoulujen kanssa tehtävää yhteistyötä.

Toivotaan mahdollisuutta opettaa eri uskontoja yhdessä.

Antaako ylioppilaskokeiden rajaukseton uusimisoikeus väärän signaalin korkeakoulujen valintaväylistä, vaikka ylioppilastutkinnon merkitys korkeakoulujen opiskelijavalinnoissa lisääntyikin?

Vararehtori

Harri Melin

Valmistelija: Koulutusasiantuntija Kati Toikkanen